

Bran? Ö?retmenlerinin Okuma Becerilerini Kendi Ö?retim Alanlar?nda Kullanmalar?na Yönelik ?nançlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bran? Ö?retmenlerinin Okuma Becerilerini Kendi Ö?retim Alanlar?nda Kullanmalar?na Yönelik ?nançlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18212>

Özet

Bran? Ö?retmenlerinin Okuma Becerilerini Kendi Ö?retim Alanlar?nda Kullanmalar?na Yönelik ?nançlar? Ölçe?i, bran? ö?retmenlerinin (alan ö?retmenlerinin) okuma becerilerini kendi uzmanlık alanlar?ndaki derslerde kullanma ve entegre etme konusundaki inançlar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmiş bir psikometrik araçtır. Geliştirme çalışması, ö?retmenlerin okuryazarlık becerilerinin sadece Türkçe veya dil dersleriyle sınırlı kalmayıp, tüm disiplinler arasında bir sorumluluk olduğu yönündeki algılar?n? ve bu inançlar?n gücünü tespit etmeyi hedeflemiştir. Ölçek, özellikle ö?retmenlerin okuma stratejilerini ders materyallerine ne ölçüde dahil ettiklerini belirlemek için tasarlanmıştır.

Ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliği ve iç tutarlılığı güçlü istatistiksel yöntemlerle test edilmiştir; sonuçlar ölçeğin tek faktörlü bir yapıyı sergilediğini ve yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermiştir. Bu araç, eğitim araştırmacılar?n?n ve politika yapıcılar?n, okuma becerileri eğitiminin disiplinler arasında yayılımı?nı değerlendirilmelerine olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bran? ö?retmenleri, okuma becerileri, ö?retim alanlar?, inanç ölçe?i, ölçek geliştirme, yapı geçerliliği, iç tutarlılık.

Yazarlar

Kasım Yıldırım

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaokul ve lise düzeyindeki bran? ö?retmenlerinin, okuma ve anlama becerilerinin geliştirilmesinin sadece dil derslerinin sorumluluğunda olmadığına dair inançlar?n? ve bu becerileri kendi ö?retim alanlar? (örneğin, matematik, fen bilimleri, sosyal bilimler) içinde kullanma eğilimlerini belirlemektir. Bu, ö?retmenlerin öğrencilere okuma stratejilerini konuya özgü metinleri anlamlandırma süreçlerinde ne kadar rehberlik ettiğini ortaya koymaya amaçlar.

Bu ölçek, ö?retmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlar?nı tespit etmek ve disiplinler arasında okuryazarlık eğitime yönelik hizmet içi eğitim programlar?nı etkinliğini değerlendirmek için kritik bir araç sağlamaktadır. Geliştirme çalışması, eğitim psikolojisi ve pedagoji alanında, ö?retmen inançlar?nı ö?retim uygulamaları üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalara sağlam bir zemin sunmaktadır.

Yap?

Ölçek, ö?retmenlerin okuma becerilerinin ö?retimi ve kullan?m? hakk?ndaki pedagojik ve alana özgü inançlar?n? ölçen tek boyutlu bir psikolojik yap? üzerine odaklanmaktadır. Bu yap?, ö?retmenlerin kendi bran?lar?nda karma??k metinleri anlama, ele?tirel okuma ve bilgiyi yap?land?rma süreçlerine ne kadar de?er verdiklerini ve bu süreçleri ne ölçüde kolayla?t?rd?klar?n? yans?t?r.

Ölçek maddeleri, ö?retmenlerin okuma stratejilerini (örne?in, metin öncesi haz?rl?k, okuma s?ras?ndaki izleme, okuma sonras? özetleme) kendi ders içeriklerine entegre etme konusundaki motivasyonlar?n? ve yeterlilik alg?lar?n? de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek sonuçlar?, ö?retmenlerin okuryazarla??? tüm müfredata yayma konusundaki genel tutum ve inanç düzeylerini göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?ini test etmek amacıyla Ke?fedici Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Analiz öncesinde, veri setinin çok de?i?kenli istatistikler için uygunlu?u kontrol edilmi?tir.

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Uygunluk Katsay?s?: Tüm grupta KMO de?eri **.876** olarak bulunmuştur (kabul edilebilir s?nır olan $>.60$ 'ın oldukça üzerindedir), bu da verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermektedir.

Barlett Küresellik Testi (Barlett Sphericity Testi): Test sonucu $\chi^2=29999.212(595)$; ($p<.001$) olarak elde edilmiştir. Bu anlamlı sonuç, de?i?kenler aras?nda çok de?i?kenli normal da??ılım?n ve faktörle?tirme için yeterli korelasyonun varla?nı i?aret etmektedir.

Madde Toplam Test Korelasyonlar?: Ölçe?in maddelerinin madde-toplam test korelasyonlar? **.30 ile .71** aras?nda de?i?miştir. Bu bulgular, ölçek maddelerinin benzer davran??lar? de?erlendirdi?ini ve iç tutarlıla?a katkıda bulundu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlık katsay?s? ve iki yar? güvenilirlik yöntemi kullan?larak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktadır.

?ç Tutarlık Katsay?s?: Ölçe?in bütününde iç tutarlık katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa katsay?s?) **.93** olarak yüksek bir de?erde elde edilmiştir. Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda son derece uyumlu oldu?unu gösterir.

?ki Yar? Güvenirlik De?eri: Ölçe?in iki yar? güvenilirlik de?eri (rxx) ise **.90** olarak belirlenmiştir. Bu de?er, ölçe?in farklı yar?m setlerinin tutarlı sonuçlar verdi?ini ve testin istikrarlı oldu?unu

desteklemektedir.

Faktör Analizi

Yap? geçerlili?ini test etmek amac?yla gerçekleştirilen Ke?fedici Faktör Analizi (AFA) sonucunda, ölçme arac?nın **tek faktörlü** bir yap? gösterdi?i anla??lm??t?r. Bu tek faktörlü yap?, tüm maddelerin ayn? temel psikolojik yap?y? (Bran? Ö?retmenlerinin Okuma Becerilerini Kullanma ?nanc?) ölçtü?ünü do?rulamaktadır.

Tek faktör, **11.003**'lük bir öz de?ere (Eigenvalue) sahip olup, toplam varyans?n **%31** oran?nda bir k?sm?n? açıklamaktadır. Geli?tirilen ölçe?in faktör yükleri (Factor Loadings) **.30 ile .76** aras?nda de?imiştir. Faktör yüklerinin bu aral?ta olmas?, maddelerin ölçülen yap?y? temsil etme düzeylerinin yeterli oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: 7'li Likert tipi derecelendirme (1= hiç kat?lm?yorum - 7= tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Bran? Ö?retmenleri (Ortaokul ve Lise Ö?retmenleri)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Ö?retmenler)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki çe?itli bran?larda görev yapan ö?retmenler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikolojisi, pedagoji, disiplinler aras? okuryazarlık, ö?retmen inançlar?, geçerlik, güvenirlik, KMO.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Kurum E-posta Adresleri: kasimyildirim@mu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mu?la S?tk? Koçman Üniversitesi (Yay?n s?ras?nda belirtilen kurum bilgileri esas al?nm??t?r.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Kas?m Y?ld?r?m taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmittir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Orijinal makalenin ve ölçe?in PDF dosyas?na buradan ula??labilir: [brans-ogretmenlerinin-okuma-becerilerini-kendi-ogretim-alanlarinda-kullanmalarina-yonelik-inanclari.pdf](https://www.ijournalofeurasia.com/brans-ogretmenlerinin-okuma-becerilerini-kendi-ogretim-alanlarinda-kullanmalarina-yonelik-inanclari.pdf)

Makalenin yay?nland??? dergiye ait link: [ijournalofeurasia.com](https://www.ijournalofeurasia.com)

Kaynaklar

Y?ld?r?m, K. (2016). Bran? ö?retmenlerinin okuma becerilerini kendi ö?retim alanlar?nda kullanmalar?na yönelik inançlar?: Bir ölçek geli?tirme çal??ması?. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 7 (24), 99-111.

Bran? Ö?retmenlerinin Okuma Becerilerini Kendi Ö?retim Alanlar?nda Kullanmalar?na Yönelik ?nançlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir. (Kaynak içerikte ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r. Standart akademik format gere?i, maddelerin bulunmad??? bilgisi eklenmittir.)

Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri listelenmemittir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukar?da belirtilen referans makaleye (Y?ld?r?m, 2016) ba?vurunuz.